

50. møde

Fredag den 19. januar 1979 kl. 11.00

Dagsorden:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

Forespørgsel [om de langsigtede mål for samfundets udvikling] af Steen Folke (VS) og Waldorff (VS).

(Forespørgsel nr. XIV).

2) Første behandling af:

Forslag til lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme.

(Lovforslag nr. L 118).

3) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om folkeskolen.

(Lovforslag nr. L 106).

4) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om læreruddannelsen.

(Lovforslag nr. L 107).

5) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om fritidsundervisning m. v.

(Lovforslag nr. L 108).

6) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om handelskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler.

(Lovforslag nr. L 109).

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner [af Gerda Møller (KF), Mimi Jakobsen (CD) og Chr. Christensen (KrF)].

(Lovforslag nr. L 84).

8) Første behandling af:

Forslag til lov om forbedring af styrelsen af universiteter m. v. [af Wissing (FP) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 98).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

Forespørgsel [om de langsigtede mål for samfundets udvikling] af Steen Folke (VS) og Waldorff (VS).

(Forespørgsel nr. XIV. Anmeldt 11/1 79).

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme.

(Lovforslag nr. L 118. Fremsat 15/12 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Drejer (S):

Med lovforslag nr. L 118 om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme lægger indenrigsministeren op til en ajourføring af den nugældende lov på dette område, idet epidemiloven og karantæneloven slås sammen til en rammelov. Med den store samhandel og samfærdsel, Danmark har med den øvrige del af verden, er risikoen for udbredelse af smitsomme sygdomme øget. Det er derfor glædeligt, at forslaget nu ligger på folketingets bord.

Lovforslaget sigter på en rammelov, som skal give en mere smidig organisation, og jeg konstaterer med tilfredshed, at det i lovforslaget foreslås, at man nedlægger den hidtidige overepidemikommission og karantænekommission og i stedet opretter en epidemi-kommission i hver amtsrådsreds, for netop

[Drejer]

hvis der skulle opstå udbredelse af smitsomme sygdomme, er det værdifuldt, at man har en organisation, der har et stort lokalkendskab. Det giver mulighed for en hurtig og effektiv indsats.

Jeg konstaterer også med tilfredshed, at der i henhold til lovforslaget gives disse kommissioner mulighed for at træffe de nødvendige foranstaltninger mod udbredelse af smitsomme sygdomme.

Jeg skal derfor give socialdemokratiets tilslutning til lovforslagets gennemførelse.

Thorndahl (FP):

Fremskridtspartiet er tilfreds med det fremsatte lovforslag, der er et eksempel på den lovforenkling, som vi finder er væsentlig. Lovforslaget indebærer, at de eksisterende epidemikommissioner, overepidemikommissioner samt karantænekommissioner samles i én kommission, hvilket vi finder hensigtsmæssigt. Med vedtagelse af lovforslaget ophæves samtidig 5 love, hvilket vi ligeledes hilser med tilfredshed.

På denne baggrund skal jeg begrænse mig til at kommentere to elementer i lovforslaget.

I § 27 er fastsat, at erstatning for påbudte foranstaltninger i medfør af lovens kapitel 3 skal forhandles i epidemikommissionen, der, såfremt enighed ikke opnås, forpligtes til at indbringe erstatningsspørgsmålet for domstolene. Jeg går ud fra, at det er så hensigten, at skadelidte selv skal bære risikoen for, at sagen tabes ved domstolene, mens man ved helt parallelle erstatningsfastsættelser inden for andre områder omkostningsfrit har mulighed for administrativ rekurs.

Jeg føler mig overbevist om efter de mere end 10 år, jeg har beskæftiget mig med tilsvarende problemer, at myndighederne i et betydeligt omfang vil bruge og også misbruge domstolene som et pressionsmiddel over for de enkelte borgere, der vil have svært ved at overskue mulighederne for og risikoen og omkostningerne ved at føre en sag ved domstolene og derfor i en række tilfælde formentlig vil lade sig presse til at acceptere en erstatning, som de ikke finder tilfredsstillende. I forvejen er den enkelte borger dårligt stillet over for sådanne fine kommissioner med mange mennesker med et fint og vanskeligt tilgængeligt sprog, og over for dette opbud af overmagt kapitulerer de fleste på

forhånd. Med dette lovforslag vil borgernes retssikkerhed i forbindelse med erstatningsfastsættelse i realiteten blive yderligere svækket. Jeg vil derfor foreslå ministeren, at § 27 ændres, således at det offentlige afholder omkostningerne ved eventuel behandling ved domstolene.

I § 21 er fastsat, at enhver, der har kendskab til, at en person i hans omgangskreds eller varetægt lider af en alment farlig sygdom, snarest muligt skal rette henvendelse herom til en læge eller politiet, og gør man ikke det, kan man efter lovens § 29 straffes med op til et halvt års fængsel. Denne bestemmelse er i bedste fald overflødig, og den er formentlig aldrig blevet benyttet i den eksisterende lovgivning. Omgangskredsen omfatter bl. a. kolleger og medarbejdere på arbejdspladsen, og det vil eksempelvis for mit vedkommende sige 178 folketingskolleger samt personalet her på Christiansborg. Det siger sig selv, at det er umuligt for mig hver dag at holde øje med så mange. Desuden skal anklagemyndigheden rent faktisk i det konkrete tilfælde kunne påvise, at jeg havde kendskab til, at den pågældende led af en alment farlig sygdom. Og hvad er så en alment farlig sygdom? Ja, der er foreløbig en liste over 8 sygdomme, en liste, som ministeren i øvrigt efter § 2 på ethvert tidspunkt kan udvide. Jeg vil vædde på, at der en måned efter, at dette lovforslag er vedtaget af folketingsmedlemmer, der kender alle alment farlige sygdomme efter denne lov. På denne baggrund finder jeg faktisk § 21 overflødig og skal foreslå ministeren at tage denne paragraf ud.

Svend Erik Hovmand (V):

Man kunne have lyst til at sige, at det er dog glædeligt, at der nu er kommet et lovforslag, som fremskridtspartiet kan tilslutte sig.

Vi har fra venstres side altid været indstillet på at medvirke til en forenkling af lovgivningen, i det omfang det overhovedet har været muligt, og her har vi et godt eksempel på, hvad det er for en linje, vi ønsker skal fremmes fra venstres side. Der er tale om, at vi samler en lang række forskellige bestemmelser og love, som i et vist omfang overlapper hinanden, til et mere effektivt, ajourført system, der efter min bedste overbevisning

[Svend Erik Hovmand]

også vil være til større glæde for den befolkning, som det er målet at tjene.

Der er ingen tvivl om, at den udvikling, der er foregået på dette væsentlige sundhedsmæssige område, også i sig selv har nødvendiggjort en forenkling og en rationalisering netop for at imødegå de nye og andre farer, som vi må forventes at stå over for på epidemiområdet. Der er jo her tale om en forenkling ikke alene i lovmæssig henseende, men også ude i det lokale led. Hvor det tidligere var kommissioner i de enkelte kommuner eller i de enkelte politidistrikter, får vi altså nu én samlet kommission for det enkelte amt og ikke – det vil jeg gerne sige specielt til hr. Thorndahl – en stor, fin kommission med mange mennesker. Der er faktisk i realiteten tale om en meget lille kommission: 3 embedsmænd og 3 politikere.

Vi fra venstres side opfatter dette lovforslag som et forslag, der mest af alt egner sig til en grundig drøftelse i udvalget. Der kan selsagt være en række tekniske enkeltheder, lige fra kommissionens sammensætning til juridiske problemer, som nogle har peget på allerede, og en lang række andre ting, som vi vil være parate til at tage en drøftelse af under udvalgsarbejdet.

Specielt er vi opmærksomme på nogle forhold vedrørende de bestemmelser, som har at gøre med erhvervslivet. Jeg tænker her eksempelvis på kommissionens sammensætning, og jeg tænker også på spørgsmålet om at sikre, at vi i vores administration af denne lovgivning undgår unødigt konkurrenceforvridning mellem enkelte virksomheder.

Men som sagt, vi er glade for, at vi nu har fået dette lovforslag. Det indebærer en væsentlig rationalisering og en væsentlig forenkling, og jeg tror, vi roligt kan føje til, at dette sker til gavn for folkesundheden i det danske samfund.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det er jo en kendt sag, at bemyndigelseslove just ikke er det konservative folkepartis livret, og det tør siges, at der i dette lovforslag er mange bemyndigelser til indenrigsministeren. På den anden side er det glædeligt, at der sker en forenkling, således at epidemi-loven og karantæneloven nu slås sammen i denne rammelov. Begge instanser har jo hidtil haft de samme arbejdsområder med hen-

syn til bekæmpelsen af smitsomme sygdomme, så alene af den grund må en smidigere administration blive en selvfølge. Det konservative folkeparti kan tilslutte sig indenrigsministerens forslag om oprettelse af en epidemi-kommission.

Med den i de seneste år store samfærdsel mellem verdensdelene er det i høj grad vigtigt at være på vagt over for de mange forskellige smitsomme sygdomme, der via enkeltpersoner hurtigt kan opnå en større udbredelse, og jeg kan på mit partis vegne bifalde de tvangsforanstaltninger, som måtte iværksættes for at forhindre dette.

Men jeg må måske lige have lov til at fremhæve en enkelt paragraf, nemlig § 9, hvorefter man kan påbyde obduktion. Der er adskillige i befolkningen, der er imod obduktion, måske på grund af religiøs overbevisning, måske af andre grunde. Vil ministeren også her håndhæve den ham tillagte myndighed om tvangsobduktion?

Det konservative folkeparti kan dog under alle omstændigheder tilsige en velvillig udvalgsbehandling.

Bollmann (CD):

Jeg skal på CDs vegne ganske kort give udtryk for vores positive holdning til lovforslaget. Vi opfatter det som en forenkling og en modernisering af lovgivningen, og det er vi tilfredse med. Der er megen teknik i dette, som efter min opfattelse nok er bedre egnet til at blive diskuteret under udvalgsbehandlingen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal på SFs vegne sige, at også vi vil gå ind i et positivt udvalgsarbejde omkring lovforslaget. Vi synes, at det tilsyneladende er et udmærket forslag, men der vil nok være nogle ting, som vi godt vil stille spørgsmål om, bl. a. noget af det, der allerede har været berørt, så det skal jeg ikke gå nærmere ind på.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg vil gerne sige, at vi er heller ikke meget for at fortsætte ad den vej, som man er kommet ind på i den senere tid, i stadig større omfang at give almene bemyndigelser til ministre til at fastsætte regler. Men her står vi vel nok ved et område, hvor det kan være

[Freddy Madsen]

fornuftigt på nogle områder, også af hensyn til, at der kan opstå nye faremomenter og nye sygdomme, at give indenrigsministeren en vis bemyndigelse. Det er noget, vi må se nærmere på, bl. a. i udvalget.

Derudover er der en række detaljer i lovforslaget – det gælder ting som tvangsvaccinationer og den slags – som vi også mener der kan være grund til at få en nøjere belysning og afklaring af.

Men der er ét område, som jeg gerne vil trække frem ved denne lejlighed, og det er spørgsmålet om økonomien, for det er jo således, at vi kan lave nok så gode love og nok så gode bestemmelser også på dette område, bekæmpelse af smitsomme sygdomme, men hvis der ikke er den nødvendige vilje til også i bestemte situationer at give de nødvendige bevillinger til gennemførelse af de foranstaltninger, som man anser for hensigtsmæssige, nytter det alt sammen ikke ret meget.

Så kan man spørge, hvorfor jeg bringer det frem. Det gør jeg på grundlag af en aktuel sag, som ganske vist ikke helt er omfattet af dette lovforslag, nemlig spørgsmålet om rabies, hvor det har vakt berettiget opsigt, at der nu er fundet en ræv på en langt nordligere position end tidligere, som er befængt med rabies, og det har ført til betydelige diskussioner.

I den anledning er det udtalt bl. a. af en politimester i Sønderjylland, at man sagtens kunne standse disse tilfælde af rabies, hvis man havde de nødvendige økonomiske midler, men det har man ikke. Jeg vil gerne spørge indenrigsministeren, om han kan bekræfte, at det forholder sig sådan, og om han i givet fald vil tage initiativ til at få ændret på dette forhold. Jeg bringer det som sagt frem i forbindelse med dette lovforslag, for der er ikke så meget ved at lave gode bestemmelser, hvis der ikke også er den nødvendige vilje til at føre dem igennem.

I øvrigt vil vi tilsige en velvillig behandling i udvalget.

Ole Vig Jensen (RV):

Det forekommer os indlysende, at man søger den forenkling af både lovgivningen og administrationen af den, som dette lovforslag lægger op til, og vi kan støtte lovforslaget.

Det er i dette tilfælde også en bemyndigelseslov, og dem er vi almindeligvis noget for-

beholdne over for. Jeg må på den anden side nok indrømme, at netop på dette område kan det være rigtigt at give ministeren de beføjelser, som er lagt i lovforslaget, for at man kan sætte ind så rigtigt og så hurtigt som muligt og dermed sikre den smidighed, som ellers ikke altid kendetegner lovgivningen, hvis man gør den alt for detaljeret.

Man kan også være betænkelig ved de tvangsforanstaltninger, som er lagt ind i lovgivningen. Betæneligheden kan vel også omfatte ministeren. Men vi må nok indrømme, at dette er et område, hvor det kan være nødvendigt at skride både hurtigt og måske også barskt ind, når vi ved, at der er tale om en række meget farlige, nye sygdomme, som i kraft af det stærke internationale samkvem meget nemt kan ramme det danske samfund. Vi må derfor sige, at også på dette område er det nok nødvendigt at acceptere, at sådanne meget stærke bestemmelser skal med i lovgivningen, som tilfældet er her.

Honoré (KrF):

Dette lovforslag er udpræget teknisk bestemt, og jeg ser ikke, at der er mulighed for på nuværende tidspunkt af debatten at tilføje den nye synspunkter, men jeg kan tilsige en positiv udvalgsbehandling fra kristeligt folkepartis side.

Schak Nielsen (DR):

Dette er jo en lovgivning, der ikke har de helt store ideologiske og partipolitiske aspekter, og som vel ikke kan give så megen diskussion. Det er en lov, der udelukkende har til formål at beskytte mennesker mod de sygdomsfarer, der opstår.

Lovforslaget synes efter en foreløbig gennemgang at opfylde to formål, der i sig selv ligesom er selvmodsigende. Dels indebærer forslaget en forenkling, dels kan det tage højde for den øgede kommunikation mellem mennesker.

Man kan vel nok diskutere en række ting. Bemyndigelser til ministeren er der ikke mange der er så forfærdelig glade for, men man må undertiden tage dem med, fordi der ellers skal være nogle meget stramme regler.

Der er også mange tekniske ting: tvangsvaccinationer i ekstreme tilfælde, økonomi osv. Men jeg vil tilsige vores positive medvirken i udvalget.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan takke for en positiv modtagelse af lovforslaget. Denne modtagelse har glædet mig. Målet med denne lovgivning er en stærk forenkling af det apparat, der i givet fald kan sættes ind, og det er en effektivisering af vore muligheder for hurtigt at tage de fornødne forholdsregler, hvis sådanne farlige sygdomme viser sig.

Der er, som f. eks. fru Karen Thurøe Hansen var inde på, tale om et tiltagende rejse-samkvem, hvor flere og flere på få timer kan komme hjem fra de steder i verden, hvor vi ved at farlige sygdomme findes, og vi ved derfor aldrig, på hvilket tidspunkt disse sygdomme kan dukke op iblandt os. Det er også sådan, at der kan dukke nye sygdomme op, som man ikke kender i dag. Det er almindeligt kendt f. eks., at legionærsygen i Amerika har vakt nogen opstandelse og givet anledning til meget kraftige skridt for at søge at finde ud af sygdommens art og i givet fald forebygge den.

Der blev fra ordførernes side nævnt en række enkeltheder, der dels vedrørte lægefaglige spørgsmål, dels spørgsmål i retsplejen. Jeg vil foreslå, at disse spørgsmål konkret formuleres under et kommende udvalgsarbejde, så vil jeg være overordentlig positiv med hensyn til at bidrage til en opklaring af dem og også at overveje, om nogle af dem skulle give anledning til, at lovforslaget eller forudsætningerne for det må ændres.

Jeg har herudover et par tanker, som kunne komme ind i de fortsatte drøftelser, f. eks. spørgsmålet om veterinærsagkunds-kabs tilknytning til arbejdet, spørgsmålet om, hvordan vi kan sikre adgangen til i givet fald at aftale fælles karantæne-regler med andre lande for på den måde at forenkle systemet og leve med i det nordiske samarbejde f. eks. eller EF-samarbejdet. Disse ting tror jeg fortjener at overvejes i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Jeg må sige til hr. Freddy Madsen, at jeg er bange for, at rabies ligger i udkanten af lovens område, den er i hvert fald ikke omfattet af den liste, som er opstillet i lovforslaget, og som jeg i øvrigt aldrig vil høre noget folketingsmedlem i, hverken nu under behandlingen eller senere, også fordi jeg til sin tid utvivlsomt ville komme i den situation ikke selv at kunne huske den udenad. Men

jeg tror, at hvis man vil lodde dybden af den alvor, som ligger bag dette forslag, bør man også prøve at se på karakteren af de sygdomme, som er nævnt i disse lister. Der er nogle af disse sygdomme, som vi til daglig ikke møder, og som de allerfleste dårligt kender navnet på, men som i deres virkning og med hensyn til de ringe muligheder for bekæmpelse er meget alvorlige. Man ville herved få en bedre forståelse for den egentlige baggrund for denne lovgivning.

Endnu en gang tak for den positive modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om folkeskolen.
(Lovforslag nr. L 106. Fremsat 13/12 78).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om læreruddannelsen.
(Lovforslag nr. L 107. Fremsat 13/12 78).

5) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om fritidsundervisning m. v.
(Lovforslag nr. L 108. Fremsat 13/12 78).

6) Første behandling af: